II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 7 december 1978

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag (IV/93 — EMO)

(79/37/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 6 en 8,

Gezien Beschikking 69/90/EEG van de Commissie (2) krachtens artikel 85, lid 3, naar aanleiding van de aanmelding welke op 20 september 1962 conform artikel 2 van Verordening nr. 17 door het Comité européen de coopération des industries de la machine-outil (CECIMO) te Brussel werd ingediend ten behoeve van de besluiten die het had genomen voor de organisatie van de Expositions européennes de la machine-outil (Europese tentoonstellingen van werktuigmachines) (EEMO), thans EMO (Expositions de la machine-outil — Tentoonstellingen van werktuigmachines) genoemd, en met name van die welke de deelneming der exposanten regelen,

Gezien de verzoeken om verlenging van de genoemde beschikking van de Commissie, welke op 1 juli 1975 en 2 april 1976 zijn ingediend door de secretaris-generaal van het CECIMO,

Na, conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17. in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 66 van 15 maart 1978, het essentiële gedeelte te hebben bekendgemaakt van het reglement, dat door het CECIMO voor de deelneming aan deze tentoonstellingen is vastgesteld,

Gezien het advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtposities, ingewonnen conform artikel 10 van Verordening nr. 17 op 26 september 1978,

A. De feiten

1. Overwegende dat het CECIMO, dat in 1950 is opgericht, een feitelijke vereniging is waarin de volgende nationale beroepsassociaties van fabrikanten van werktuigmachines zijn georganiseerd :

— Fachverband der Maschinen- und Stahlbauindustrie Österreichs, Wenen, Oostenrijk,

— Syndicat des constructeurs belges de machines-outils pour le travail des métaux (Sycomon), Brussel, België,

— Verein Schweizerischer Maschinen-Industrieller (VSM), Zürich, Zwitserland,

— Verein Deutscher Werkzeugmaschinenfabriken e. V. (VDW), Frankfurt am Main, Bondsrepubliek Duitsland,

— Foreningen af Danske Værktøjsmaskinfabrikanter, Kopenhagen, Denemarken,

— Asociación Espanõla de Fabricantes de Máquinas-Herramientas, San Sebastián, Spanje,

— Syndicat des constructeurs français de machines-outils (SCFMO), Neuilly-sur-Seine, Frankrijk,

— The Machine Tool Trades Association (MTTA), Metalworking Machine Tool Manufacturer Section, Londen, Verenigd Koninkrijk,

— Unione Costruttori Italiani Macchine Utensili (UCIMU), Milaan, Italië,

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
(2) PB nr. L 69 van 20. 3. 1969, blz. 13.

— Mekaniske Verksteders Landsforening, Oslo, Noorwegen,
— Vereniging voor Metaal- en Electrotechnische Industrie (FME), Groep Gereedschapswerktuigen, Den Haag, Nederland,
— Centro de Cooperação dos Industriais de Maquinas-Ferramientas (Cimaf), Porto, Portugal,
— Föreningen Svenska Verktygmaskintillverkare, Stockholm, Zweden ;

2. Overwegende dat deze nationale associaties onder hun leden de meeste fabrikanten van werktuigmachines in hun respectieve landen tellen en dat zij aan het CECIMO de vereisten voor de toelating van leden moeten mededelen, omdat hun vertegenwoordiging in het CECIMO strikt beperkt is tot fabrikanten van werktuigmachines voor de metaalbewerking ;

3. Overwegende dat over de toelating of weigering van nieuwe leden tot het CECIMO wordt beslist door het Centraal Comité van het CECIMO ;

4. Overwegende dat de doelstellingen van het CECIMO, zoals zij zijn vastgesteld bij de oprichting, als volgt kunnen worden samengevat :

(i) gezamenlijk bestuderen van de theorieën en de aan te bevelen maatregelen, geschikt om in elk der aangesloten landen de investeringsmogelijkheden in werktuigmachines te ontwikkelen ;

(ii) de noodzakelijke middelen bijeenbrengen om de verspreiding van de aldus tot stand gebrachte studies te verzekeren ;

(iii) gemeenschappelijke internationale commerciële manifestaties organiseren, waarvan de tentoonstelling de belangrijkste is, op zodanige wijze dat de inspanning van iedere fabrikant tot betere resultaten met minder kosten leidt ;

(iv) in overeenstemming met de nationale associaties het systeem van de beurzen en tentoonstellingen binnen ieder land saneren, zodat zo mogelijk de voorlichting van de nationale cliëntèle op het gebied van werktuigmachines bij één hunner wordt gecentraliseerd ;

5. Overwegende dat zowel de door het CECIMO in 1962 ingediende aanmelding als de verzoeken om verlenging van de ontheffing op grond van artikel 85, lid 3, welke door de Commissie bij beschikking van 13 maart 1969 is verleend, betrekking hebben op de laatstgenoemde twee doelstellingen onder (iii) en (iv) ;

6. Overwegende dat tot 1971 onder auspiciën van het CECIMO twaalf Europese exposities van werktuigmachines (EEMO) waren gehouden ; dat het CECIMO in 1971 heeft besloten de tentoonstellingen, die het voorheen op Europees vlak organiseerde, op wereldniveau te organiseren door deze open te stellen voor fabrikanten van werktuigmachines en aanverwant materieel uit de gehele wereld ; dat het kenteken van de tentoonstellingen derhalve gewijzigd is in EMO (Exposition de la machine-outil) ; dat het kenteken uniform is, ongeacht de taal van het land dat de tentoonstelling organiseert ;

7. Overwegende dat het essentiële gedelte van het reglement van de EMO's het volgende is :

a) de EMO's worden alle oneven jaren door het CECIMO georganiseerd, om beurten te Parijs, Hannover en Milaan, en de materiële totstandbrenging ervan wordt toevertrouwd aan de bij het CECIMO aangesloten associatie in het land waar de tentoonstelling zal worden gehouden ;

b) het materiaal dat tot de EMO's wordt toegelaten omvat met name werktuigmachines voor metaalbewerking, die voldoen aan de thans door het CECIMO gebruikte en hierna volgende definitie :

„Een werktuigmachine voor de bewerking van metaal is een machine welke wordt aangedreven door een externe energiebron, gedurende de werking niet met de hand kan worden verplaatst en het metaal bewerkt door verspaning, profilering, fysio-chemische bewerkingen of een combinatie daarvan.".

Van de toepassing van deze definitie zijn uitgezonder :

— tafelslijp- of polijstmachines ;
— horlogemakersdraaibanken met een toelaatbare diameter van ten hoogste 100 mm ;
— werktuigmachines die door hun constructie niet geschikt zijn voor metaalbewerking ;
— met de hand of de voet bestuurde werktuigmachines ;
— slijpmachines voor houtbewerkingsgereedschappen ;
— alle tafelwerktuigmachines, d.w.z. werktuigmachines die van hun voet kunnen worden losgemaakt ;
— de werktuigmachines die gezien hun constructie alleen gebruikt kunnen worden voor de vervaardiging van armbandhorloges of juwelen ;
— werktuigmachines die gezien hun constructie alleen kunnen dienen voor het onderhoud van remtrommels, remschijven, klepzittingen en cylinders van automobielen ;
— universele pons- en knipmachines en betonscharen.

Deze lijst van uitzonderingen geldt voor de derde EMO, die in 1979 te Milaan zal worden gehouden. Zij zou vervolgens kunnen worden uitgebreid ter aanpassing aan de technische ontwikkeling van de sector. Ten aanzien van de bij de vorige beschikking bestaande situatie moet worden aangetekend dat deze lijst van uitzonderingen is vergroot, aangezien in de laatste vier streepjes genoemde categorieën werktuigmachines tot nog toe niet waren uitgezonderd van de definitie en derhalve van het verbod van de zgn. „I/7"-clausule (zie sub c) (i)) ;

c) de fabrikanten van werktuigmachines, die op de EMO tentoonstellen, moeten voor het tentoongestelde materiaal ten minste twee van de drie activiteiten „ontwerpen", „fabriceren" en „verkopen" verrichten ; bovendien moeten zij aan de volgende voorwaarden voldoen :

(i) zij moeten zich, wanneer zij werktuigmachines op de EMO's tentoonstellen, verbinden in hetzelfde jaar rechtstreeks noch indirect werktuigmachines op enige andere beurs, tentoonstelling of salon in een van de landen waarvan de nationale associatie van fabrikanten van werktuigmachines lid van het CECIMO is, te exposeren (onder „indirect" wordt verstaan het tentoonstellen via agenten, vertegenwoordigers, handelaren, wederverkopers of andere tussenpersonen) ; de keuze tussen deelneming aan de EMO en deelneming aan andere manifestaties is evenwel volkomen vrij, zelfs voor fabrikanten die lid zijn van een nationale associatie die tot het CECIMO behoort (zgn. „I/7"-regel).

Als beurzen, tentoonstellingen of salons worden niet beschouwd de presentatie door een fabrikant, in zijn bedrijfsruimte of die van zijn filialen, van de door hem gefabriceerde machines, noch de presentatie door een wederverkoper, vertegenwoordiger of handelaar, in zijn bedrijfsruimten of in de door hem gebruikte ruimten, van machines, waarvan hij de afzet verzorgt.

Bovendien kan het CECIMO, op verzoek, de deelneming goedkeuren aan een expositie die geen verkoopoogmerken heeft doch uitsluitend gericht is op :

a) een historisch overzicht of een regionale produktie,
b) wetenschappelijke of educatieve doeleinden (b.v. congressen, universiteiten),
c) een openbaar belang (verdediging, arbeidsveiligheid, ergonomie, bescherming van het milieu).

Aantal en typen machines moeten aansluiten op het karakter van de manifestatie ;

(ii) voor de fabrikanten die gebonden zijn door een overeenkomst tot overdracht van een produktielicentie of door een overeenkomst tot technische samenwerking : deze fabrikanten kunnen alle op de EMO de werktuigmachines tentoonstellen die onder deze overeenkomst vallen. Indien echter een van hen in hetzelfde jaar een of meer van de machines die onder de overeenkomst vallen, tentoonstelt op een andere beurs, tentoonstelling of salon van een der leden-landen van het CECIMO, vloeit daaruit ook de uitrusting van de wederpartij voor dat gedeelte van zijn programma, dat onder de licentieovereenkomst of de technische samenwerkingsovereenkomst valt, voort :

(iii) indien multinationale ondernemingen of ondernemingen van een zelfde concern, die onderling verbonden en financieel van elkaar afhankelijk zijn, deelnemen aan de EMO, zijn de bovengenoemde voorschriften op alle ondernemingen van het concern of multinationale onderneming van toepassing ;

(iv) indien door een op de EMO exposerende fabrikant ontworpen en/of gefabriceerde werktuigmachines eveneens onder een ander merk of onder een andere benaming dan die welke door de exposant op de EMO wordt gebruikt, worden afgezet, is de sub (i) gestelde verplichting van toepassing op de fabrikant welke op de EMO exposeert voor alle merken en benamingen waaronder de door hem gefabriceerde en/of ontworpen werktuigmachines worden afgezet ;

d) de niet-inachtneming van deze voorschriften leidt ipso facto tot uitsluiting van de EMO of, indien de inbreuk is gepleegd in het jaar na dat waarin de laatste EMO is gehouden, tot de uitsluiting van de volgende EMO. Daaruit vloeit eveneens de verbeurte voort van de bij het verzoek om toelating gestorte waarborgsom ;

e) een fabrikant die aan de EMO deelneemt kan in hetzelfde jaar de door hem vervaardigde werktuigmachines ter beschikking stellen van exposanten op andere beurzen, tentoonstellingen of salons in een land van het CECIMO, mits :

(i) deze machines uitsluitend dienen tot de demonstratie van werktuigen, toebehoren of uitrustingen van werktuigmachines,

(ii) alle merken of aanduidingen, die identificatie daarvan mogelijk maken, worden verwijderd of verborgen,

(iii) geen enkele commerciële actie (reclame, uitreiken van catalogussen, offertes, enz.) voor deze machines wordt gevoerd,

(iv) de aanwezigheid van deze machines op de bovengenoemde manifestaties voordien door het commissariaat-generaal van het CECIMO wordt goedgekeurd.

Het commissariaat-generaal is bevoegd controle uit te oefenen, onder andere ten einde erop toe te zien dat de terbeschikkingstelling en presentatie van de genoemde machines in ieder opzicht voldoen aan het reglement van de EMO ;

f) tot de toelating tot de EMO's wordt besloten door het commissariaat-generaal. Indien dit bezwaren heeft, legt het het verzoek om toelating voor aan het CECIMO.

De exposanten ontvangen uiterlijk vijf maanden voor het begin van de EMO bevestiging van hun toelating. Deze wordt niet gehandhaafd, indien de voorwaarden op grond waarvan toelating is verleend, niet meer worden nagekomen, met name indien alle voorwaarden van het reglement niet worden vervuld, indien de exposant dit reglement niet heeft nageleefd tijdens een eerdere EMO, indien zijn solvabiliteit dubieus is of indien zijn deelneming van zodanige aard is dat zij een inbreuk op de regels ter bescherming tegen de oneerlijke mededinging kan uitmaken.

De overdracht aan derden van de uit de toelating tot een tentoonstelling voortvloeiende rechten is verboden.

Indien een exposant van de EMO wordt uitgesloten, of indien de deelneming aan een speciale manifestatie of beurs wordt geweigerd, stelt het secretariaat-generaal van het CECIMO hem daarvan in kennis bij aangetekend schrijven, waarin de gronden van de weigering worden aangegeven. De exposant kan tegen dit besluit in beroep gaan binnen veertien dagen, hetzij voor een arbitragecollege, dat is samengesteld uit een door de exposant benoemd lid, een door het CECIMO benoemd lid en en een onafhankelijke scheidsman, hetzij voor de bevoegde rechtbank van de plaats van de EMO ;

g) de toekenning van stands vindt plaats door de georganiseerde nationale associatie, die ook de prijzen en de andere voorwaarden voor de huur der stands vaststelt ;

8. Overwegende dat tot de eerste EMO in juni 1975 te Parijs werd gehouden, geen weigering tot toelating of uitsluiting daadwerkelijk is uitgesproken (er zijn alleen door het CECIMO aanbevelingen gericht tot bepaalde exposanten die in strijd hebben gehandeld met de „I/7"-regel) ; dat op deze tentoonstelling en die van Hannover in september 1977 door het CECIMO wegens inbreuk op het reglement een aantal uitsluitingen is uitgesproken ; dat dientengevolge, en ten einde een objectieve controle van de billijke toepassing van EMO-regels te waarborgen, het CECIMO de invoering van het bovengenoemde arbitragestelsel (zie sub 7 f)) heeft aanvaard, waardoor de van de EMO uitgesloten ondernemingen beroep kunnen instellen bij een van het CECIMO onafhankelijk organisme ;

9. Overwegende dat thans naast de ontwikkeling van gespecialiseerde manifestaties en salons, een tendens bestaat tot een uitbreiding van het aantal en de omvang van plaatselijke of regionale, niet-gespecialiseerde beurzen ; dat dientengevolge de Commissie, na optreden bij het CECIMO, de toevoeging van een clausule heeft verkregen, waardoor de draagwijdte van de beperkende zgn. „I/7"-regel bij deelneming aan bepaalde van deze manifestaties wordt afgezwakt (zie sub 7 c) (i), tweede en derde alinea) ;

10. Overwegende dat, volgens de schattingen van het CECIMO, de gemiddelde kosten, gedragen door een fabrikant die zijn machines tentoonstelt bij de EMO, slechts 5 à 10 % hoger zijn dan de kosten die worden betaald voor de tentoonstelling van dezelfde machines op andere nationale of regionale beurzen ; dat anderzijds de meerderheid van de fabrikanten van werktuigmachines in de Gemeenschap kleine of middelgrote ondernemingen zijn ; dat zij een belangrijk omzetcijfer realiseren bij de export, aangezien ongeveer 40 % van de communautaire produktie van werktuigmachines buiten de Gemeenschap wordt verkocht ; dat ongeveer de helft van de bezoekers op de EMO van 1977 uit landen van buiten de Gemeenschap kwam ; dat men doorgaans aanneemt dat een fabrikant van werktuigmachines, die een deel van zijn produktie uitvoert, aan ten minste vier of vijf beurzen of nationale of regionale tentoonstellingen moet deelnemen tijdens het jaar waarin er geen EMO is, ten einde competitief te blijven ten aanzien van zijn mededingers ; dat de globale kosten voor dergelijke deelnemingen wel degelijk hoger zijn dan die welke noodzakelijk zijn om aan een EMO deel te nemen, waar daarenboven kopers en mededingers uit landen van de ganse wereld aanwezig zijn ;

11. Overwegende dat naar aanleiding van de bekendmaking op 15 maart 1978, conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17, een aantal opmerkingen van belanghebbende derden kenbaar zijn gemaakt aan de Commissie ; dat na een onderzoek de Commissie CECIMO heeft verzocht wijzigingen aan te brengen aan het EMO-reglement hetgeen het heeft gedaan ;

B. Toepasselijkheid van artikel 85, lid 1

12. Overwegende dat om de reeds in de beschikking van 13 maart 1969 uiteengezette redenen de volgende door het CECIMO genomen maatregelen betreffende het EMO-reglement een besluit van een associatie van ondernemersverenigingen vormen, die ertoe strekt en ten gevolge heeft dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt :

a) de verbintenis voor de fabrikanten van werktuigmachines om, indien zij hun machines op de EMO hebben geëxposeerd, direct noch indirect deel te nemen — behalve in bijzondere gevallen en met speciale goedkeuring van het CECIMO — aan enige beurs, tentoonstelling of salon die in hetzelfde jaar in een der landen, waarvan de nationale associatie van fabrikanten van werktuigmachines lid is van het CECIMO, wordt georganiseerd ;

b) de uitsluiting van de EMO van de fabrikant die partij is bij een licentieovereenkomst voor de fabricage van werktuigmachines en wiens wederpartij gedurende hetzelfde jaar heeft deelgenomen aan andere tentoonstellingen van zulke machines in een der leden-landen van het CECIMO, ook al geschiedde dit alleen onder de eigen naam van laatstgenoemde ;

c) de uitsluiting van de EMO van alle ondernemingen van een zelfde concern of van multinationale ondernemingen, waarvan een enkele onderneming in het jaar, waarin de EMO wordt gehouden, werktuigmacines op andere tentoonstellingen in een der leden-landen van het CECIMO heeft geëxposeerd ;

d) de uitsluiting van de EMO van de fabrikant van werktuigmachines die op andere beurzen, tentoonstellingen of salons, door agenten, wederverkopers of andere tussenpersonen zijn aangeboden ;

e) de goedkeuring van het secretariaat-generaal van het CECIMO alvorens de op een EMO geëxposeerde werktuigmachines voor demonstratie van uitrustingen of toebehoren ter beschikking kunnen worden gesteld van exposanten op beurzen, tentoonstellingen of salons in de leden-landen van het CECIMO, met in ieder geval de verplichting het merk van de fabrikant onzichtbaar te maken ;

Overwegende dat hieruit voorvloeit dat eenmaal in de twee jaar de organisatoren van tentoonstellingen en beurzen in andere EEG-landen dan die waarin de EMO wordt gehouden, niet de mogelijkheid hebben op hun tentoonstellingen te beschikken over op de EMO geëxposeerde werktuigmachines, behalve in bijzondere gevallen, waarvoor door het CECIMO goedkeuring is verleend (zie sub 7 c) (i)) ; dat het EMO-reglement derhalve alle twee jaar de mededinging tussen de dienstverleners, die organisatoren van tentoonstellingen en beurzen zijn, beperkt ;

Overwegende dat de fabrikanten van werktuigmachines eenmaal in de twee jaar in hun verkoopbevorderende activiteiten worden beknot uit hoofde van hun al dan niet deelneming aan de EMO ; dat dit de mogelijkheid van de fabrikanten die aan de EMO deelnemen om in hetzelfde jaar zaken te doen in andere gebieden door middel van hun deelneming aan andere beurzen en tentoonstellingen beperkt ;

Overwegende dat ook de concurrentiewerkzaamheid van commerciële tussenpersonen van fabrikanten van werktuigmachines wordt beperkt ; dat immers, wanneer een fabrikant zijn werktuigmachines in oneven jaren op de EMO tentoonstelt, deze niet door een andere wederverkoper kunnen worden aangeboden op andere manifestaties die plaatsvinden in een land waarvan de associatie deel uitmaakt van het CECIMO — behalve in bijzondere gevallen en na speciale goedkeuring van het CECIMO ; dat het dientengevolge mogelijk is dat twee concurrerende wederverkopers van werktuigmachines, die op dezelfde markt optreden, zich in een concurrentiepositie bevinden, die verschilt naar gelang van de vraag of hun respectieve fabrikant al dan niet rechtstreeks of indirect aan de EMO heeft deelgenomen ;

13. Overwegende dat de bovengenoemde mededingingsbeperkingen de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden. Immers,

a) de organisatoren van beurzen en tentoonstellingen in de EEG-landen kunnen in de oneven jaren geen gebruik maken van de mogelijkheden om reclame te maken voor hun produkten, dan voor een zeer beperkt gamma van werktuigmachines, omdat de meeste belangrijke fabrikanten van werktuigmachines zich beperken tot het eens in de twee jaar deelnemen aan één enkele expositie, nl. de EMO ;

b) het is onmogelijk voor fabrikanten van werktuigmachines die op een bepaalde markt willen doordringen of nieuwe produkten willen lanceren en verkopen, om deel te nemen aan andere beurzen en tentoonstellingen met internationaal karakter, waar contacten en het sluiten van transacties met hun handelspartners uit andere landen worden vergemakkelijkt ;

c) de commerciële tussenpersonen van de fabrikanten van werktuigmachines, die aan de EMO hebben deelgenomen, kunnen in de oneven jaren in de leden-landen van het CECIMO werktuigmachines niet tentoonstellen op andere beurzen en tentoonstellingen, waardoor zij een belangrijke mogelijkheid om in contact te komen met hun afnemers en zaken te doen in deze landen, verliezen ;

d) ook bestaan er moeilijkheden voor de afnemers van de fabrikanten van werktuigmachines, die zich niet steeds gemakkelijk kunnen begeven naar andere landen dan hun eigen land om werktuigmachines te gaan bekijken, die hun kunnen interesseren en die zij eventueel zouden willen kopen ;

C. Toepasselijkheid van artikel 85, lid 3

14. Overwegende dat om de volgende redenen de besluiten van het CECIMO betreffende het EMO-reglement aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 85, lid 3, voldoen :

a) de werkzaamheid van het CECIMO ter realisatie van de EMO's moet als een rationalisatiefactor voor de deelneming aan beurzen en tentoonstellingen worden beschouwd, hetgeen met name in een bedrijfstak, waar een dergelijke deelneming bijzonder hoge kosten met zich meebrengt, belangrijk is ; het volgende kan immers als vaststaand worden aangenomen :

(i) de EMO's maken het mogelijk vrijwel het gehele aanbod van werktuigmachines van fabrikanten van enige betekenins bijeen te brengen en onderling te vergelijken en daardoor een compleet overzicht van de bedrijfstak te bieden, waardoor de producenten worden gestimuleerd, de zeer gevarieerde vraag naar werktuigmachines optimaal wordt gekanaliseerd en talrijke transacties met zo min mogelijk kosten aan verkoopbevorderende inspanningen kunnen worden afgesloten ;

(ii) de voor de deelneming aan de EMO gemaakte kosten mogen, al zijn zij meestal hoger dan die voor de deelneming aan andere tentoonstellingen en nationale en plaatselijke beurzen, alleen worden vergeleken met de totale kosten die een fabrikant te dragen zou hebben bij deelneming aan een ganse reeks beurzen of tentoonstellingen, die voor hem dezelfde commerciële resultaten zouden afwerpen. Rekening gehouden met het feit dat de meerderheid van de fabrikanten van werktuigmachines kleine of middelgrote ondernemingen zijn, die nochtans een belangrijk omzetcijfer bij de export realiseren, is het van het grootste belang dat zij de gelegenheid hebben eens in de twee jaren hun deelneming te beperken tot één enkele tentoonstelling, waar zij hun gamma van machines aan klanten uit de ganse wereld kunnen voorstellen. In de even jaren moeten zij in hun deelneming aan vier of vijf tentoonstellingen voorzien, zonder evenwel enige garantie te hebben te kunnen rekenen op dezelfde aanwezig-

heid van een cliëntèle uit de ganse wereld. Hieruit volgt dat de kostprijs van de werktuigmachines, ten gevolge van de deelneming aan de EMO, slechts zal worden belast met een duidelijk geringer bedrag aan kosten voor de deelneming aan beurzen en tentoonstellingen.

Indien de directe belangen van de fabrikanten van werktuigmachines in aanmerking worden genomen, dient te worden opgemerkt dat ieder van hen in even jaren volledig vrij blijft de reclame-manifestaties te kiezen die hij het meest voordelig acht en in oneven jaren te kiezen tussen de EMO en deze andere reclame-manifestaties. Zelfs indien hij er de voorkeur aan geeft deel te nemen aan de EMO, kan hij toch toestemming verkrijgen om elders bepaalde werktuigmachines tentoon te stellen ;

(iii) ten aanzien van de wederverkopers van de fabrikanten van werktuigmachines moet worden opgemerkt dat deze — althans indirect — voordeel hebben bij de aanwezigheid op de EMO van de fabrikanten van de door hen vertegenwoordigde werktuigmachines, omdat de aanwezigheid van de gereputeerde merken van fabrikanten potentiële afnemers aantrekt, waarmee zij onmiddellijk in contact kunnen treden ; dit is met name vooral, wanneer deze wederverkopers zelf samen met hun fabrikanten aanwezig zijn op de EMO, hetgeen ook meestal het geval is ;

overwegende dat op grond van de bovenstaande beoordelingselementen kan worden geconcludeerd dat het EMO-reglement bijdraagt tot de verbetering van de distributie van de betreffende produkten en de bevordering van de economische vooruitgang ;

b) het feit dat op geregelde tijden het voornaamste deel van de gehele produktie aan werktuigmachines uit de ganse wereld op een zelfde plaats, die echter bij roulering wordt gekozen in verschillende landen, wordt bijeengebracht zoals zich dat in feite voordoet op de EMO's, geeft de betrokken gebruikers de mogelijkheid het maken van talrijke reizen te vermijden en zich meteen te richten naar de produkten die zij dank zij rechtstreekse contacten met de exposanten zouden kunnen kopen. Daarenboven hebben, ten gevolge van de voor de presentatie van bepaalde machines op plaatselijke manifestaties verleende ontheffingen, de gebruikers van kleine en middelgrote economische betekenis, die niet naar de EMO's gaan, de mogelijkheid op plaatselijke beurzen de werktuigmachines te bekijken, die voor hen van bijzonder belang zijn. Bovendien heeft een meer beperkte deelneming aan beurzen en tentoonstellingen, die tot uiting komt in een verlaging van reclamekosten die in de prijs van werktuigmachines zijn geïncorporeerd, ten gevolge dat de kostprijs van deze produkten laag wordt gehouden en bijgevolg tevens, gezien de levendige concurrentie die op de markt heerst, de verkoopprijs voor de afnemers ;

overwegende dat het EMO-reglement derhalve rechtstreekse positieve gevolgen van voldoende betekenis heeft voor de gebruikers, aan wie op deze wijze een billijk aandeel in de voordelen die voortvloeien uit de door de EMO ingevoerde rationalisatie ten goede komt ;

c) de beperkingen welke voortvloeien uit de verbintenis aangegaan door de op de EMO's exposerende fabrikanten van werktuigmachines of door hun commerciële tussenpersonen om in oneven jaren aan geen enkele andere tentoonstelling deel te nemen, tenzij in uitzonderlijke gevallen en met de voorafgaande toestemming van het CECIMO, zijn een onmisbare voorwaarde om tot een rationalisatie van het systeem van beurzen en tentoonstellingen van werktuigmachines te komen. Zonder deze beperkingen zouden de rationalisatiegevolgen in grote mate verminderd (of zelfs uitgeschakeld) zijn, aangezien de fabrikanten, die op de EMO wensen tentoon te stellen, geen reden zouden hebben om te weigeren aanwezig te zijn op een zeker aantal andere beurzen of tentoonstellingen, waaraan hun mededingers die niet naar de EMO gaan, zouden deelnemen. Daarenboven gaan deze beperkingen niet verder dan noodzakelijk is om dit doel te bereiken, omdat de fabrikanten en hun commerciële hulpkrachten in de even jaren enerzijds vrij zijn om te exposeren waar zij willen, waardoor de bezwaren van een te star systeem worden vermeden, en anderzijds in de jaren waarin de EMO wordt gehouden, in ieder geval goedkeuring van het CECIMO kunnen verkrijgen om bepaalde van hun machines ook elders te exposeren ;

overwegende dat in dit opzicht rekening moet worden gehouden met het beperkte aantal installaties, waarin een tentoonstelling van werktuigmachines kan worden gehouden, waarvoor zeer aanzienlijke materiële aanpassingen noodzakelijk zijn ; dat voorts ook rekening moet worden gehouden met de afzwakking van deze door het CECIMO ingevoerde beperkingen door het van de „I/7"-clausule van het EMO-reglement vrijstellen van alle tafelwerktuigmachines evenals met het aan de fabrikanten (en hun tussenpersonen) geven van de mogelijkheid op andere niet-gespecialiseerde beurzen en tentoonstellingen van plaatselijk karakter bepaalde van hun werktuigmachines te presenteren, zonder dat zulks de uitsluiting van hun gehele assortiment van de EMO impliceert ;

overwegende dat de „I/7"-clausule van het EMO-reglement derhalve geen beperking oplegt die niet onmisbaar is om de bovengenoemde doelstellingen te bereiken ;

d) voor de organisatoren van beurzen en tentoonstellingen vertegenwoordigen de werktuigmachines slechts een reclame-element onder de vele andere en blijft het trouwens iedere fabrikant vrij staan, eveneens in oneven jaren, tussen de EMO en andere manifestaties te kiezen :

(i) enerzijds hebben de organisatoren van andere beurzen dan het CECIMO de mogelijkheid om, in even jaren, tentoonstellingen te organiseren waaraan alle belanghebbenden vrij kunnen deelnemen en kunnen zij eventueel, in de andere jaren, rekenen op de deelneming van bepaalde fabrikanten van werktuigmachines die niet op de EMO hebben tentoongesteld of die een bijzondere goedkeuring van het CECIMO hebben verkregen ;

(ii) anderzijds heeft het feit, dat de fabrikanten van werktuigmachines (of hun commerciële tussenpersonen) verplicht zijn een keuze te doen op dit gebied niet ten gevolge dat de mededinging tussen de betrokken ondernemingen wordt uitgeschakeld, met name na de invoering van de mogelijkheid van het CECIMO goedkeuring te verkrijgen om elders te exposeren, zelfs in het jaar waarin de EMO wordt gehouden ;

overwegende dat het CECIMO derhalve de mededinging noch tussen de organisatoren van beurzen noch tussen de verkopers van werktuigmachines heeft uitgeschakeld ;

15. Overwegende dientengevolge dat de beschikking van de Commissie van 13 maart 1969 kan worden verlengd conform artikel 8, lid 2, van Verordening nr. 17, omdat alle voorwaarden voor de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag nog steeds worden vervuld ;

D. Toepasselijkheid van de artikelen 6 en 8 van Verordening nr. 17

16. Overwegende dat de verzoeken om verlenging van de beschikking van de Commissie tot toepassing van artikel 85, lid 3, door het CECIMO zijn ingediend vóór 31 december 1978, de datum waarop de geldigheidsduur van genoemde beschikking verstrijkt ; dat krachtens artikel 6, lid 1, van Verordening nr. 17 de beschikking van de Commissie op 1 januari 1979 in werking kan treden ;

17. Overwegende dat, voor de vaststelling van de geldigheidsduur van de beschikking, conform artikel 8, lid 1, van Verordening nr. 17, rekening moet worden gehouden met de aard van deze zaak en met name met het tweejaarlijkse ritme van de EMO's ; dat in dat verband een periode van tien jaar kan worden aangehouden ;

18. Overwegende dat het dienstig lijkt, conform artikel 8, lid 1, van Verordening nr. 17 aan de beschikking verplichtingen te verbinden om de Commissie in staat te stellen toe te zien op de toepassing door het CECIMO van de zgn. „I/7"-regel ; dat gedurende de jaren waarin een EMO wordt gehouden, aan het CECIMO de verplichting moet worden opgelegd onmiddellijk alle documenten of inlichtingen betreffende alle gevallen van weigering van toelating en uitsluiting van een fabrikant van een EMO alsmede van de weigering van toelating van goedkeuring aan een fabrikant, rechtstreeks of indirect, bepaalde van zijn machines tijdens het jaar waarin de EMO wordt gehouden, elders te exposeren, mede te delen ; dat daarenboven het CECIMO en alle daarbij aangesloten nationale associaties van fabrikanten van werktuigmachines in de Gemeenschap de Commissie op de hoogte moeten houden van elke beurs of tentoonstelling, die eventueel zou worden georganiseerd door of onder de auspiciën van een van deze nationale associaties van fabrikanten van werktuigmachines, gedurende de jaren waarin geen EMO wordt gehouden, en in het bijzonder haar te gepasten tijde, vóór de aanvang van de beurs of tentoonstelling, alle reglementen en andere bepalingen, welke de toelating of uitsluiting van deze beurs of tentoonstelling regelen, moeten voorleggen,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De bepalingen van artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap worden overeenkomstig artikel 85, lid 3, buiten toepassing verklaard voor de voorschriften van het EMO-reglement betreffende de deelneming van de exposanten aan andere beurzen of manifestaties die worden gehouden in de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap.

Artikel 2

De verklaring bedoeld in artikel 1 gaat vergezeld van de volgende voorwaarden :

a) het CECIMO brengt onverwijld alle gevallen van weigering van toelating tot de EMO's en van uitsluiting daarvan van een fabrikant van werktuigmachines alsmede alle gevallen van weigering van goedkeuring voor een fabrikant bepaalde van zijn werktuigmachines in de loop van het jaar, waarin de EMO wordt gehouden, elders te exposeren, ter kennis van de Commissie. Het CECIMO zal de Commissie op de hoogte houden van de ontwikkelingen in dergelijke gevallen en van de besluiten die door hem zelf of door de arbitragecolleges worden genomen ;

b) het CECIMO en alle daarbij aangesloten nationale associaties van fabrikanten van werktuigmachines in de Gemeenschap zullen daarenboven de Commissie op de hoogte brengen van alle beurzen en tentoonstellingen, welke zij zullen organiseren of welke onder hun auspiciën zullen worden georganiseerd gedurende de jaren waarin geen EMO wordt gehouden, en zullen haar te gepasten tijde, vóór de aanvang van dergelijke beurzen en tentoonstellingen, alle reglementen en andere bepalingen, welke de toelating of uitsluiting van deze beurs of tentoonstelling regelen, voorleggen.

Artikel 3

Deze beschikking treedt in werking op 1 januari 1979 en geldt tot en met 31 december 1988.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot het Comité européen de coopération des industries de la machine-outil (CECIMO) te Brussel, alsmede tot de volgende nationale associaties van fabrikanten van werktuigmachines, die thans zijn aangesloten bij het CECIMO :

— Fachverband der Maschinen- und Stahlbauindustrie Österreichs, Wenen, Oostenrijk,

— Syndicat des constructeurs belges de machines-outils pour le travail des métaux (Sycomon), Brussel, België,

— Verein Schweizerischer Maschinen-Industrieller (VSM), Zürich, Zwitserland,

— Verein Deutscher Werkzeugmaschinenfabriken e.V. (VDW), Frankfurt a.d. Main, Bondsrepubliek Duitsland,

— Foreningen af Danske Værktøjsmaskinfabrikanten, Kopenhagen, Denemarken,

— Asociación Española de Fabricantes de Máquinas-Herramientas, San Sebastián, Spanje,

— Syndicat des constructeurs français de machines-outils (SCFMO), Neuilly-sur-Seine, Frankrijk,

— The Machine Tool Trades Association (MTTA), Metalworking Machine Tool Manufacturer Section, Londen, Verenigd Koninkrijk,

— Unione Costruttori Italiani Macchine Utensili (UCIMU), Milaan, Italië,

— Mekaniske Verksteders Landsforening, Oslo, Noorwegen,

— Vereniging voor Metaal- en Electrotechnische Industrie (FME), Groep Gereedschapswerktuigen, Den Haag, Nederland,

— Centro de Cooperação dos Industriais de Maquinas-Ferramientas (Cimaf), Porto, Portugal,

— Föreningen Svenska Verktygmaskintillverkare, Stockholm, Zweden.

Gedaan te Brussel, 7 december 1978.

Voor de Commissie

Raymond VOUEL

Lid van de Commissie